

TEDAVİ HEDEFLERİ VE TAKİP

Mehmet Akif ÖZTÜRK¹

Giriş

Hiperlipidemi tedavisi başlanan hastaların tedavi hedefleri ve takibi, gerek komplikasyon, yan etki, hasta uyumu takibi, gerekse hedeflenen kardiyovasküler korumanın tam manada etkinliği açısından önemli bir konudur. Klinik hasta pratiğinde hiperlipidemi tedavisi başlanan hastaların bir çoğu tedaviyi doktor kontrolü dahilinde olmadan sonlandırmakta dolayısıyla hastada etkin bir kardiyovasküler koruma yapılamamaktadır. Bu duruma yol açan başlıca nedenler arasında, kronik bir hastalık olan hiperlipideminin, diğer hastalıkların tersine kişide herhangi bir semptom olmadan yavaş yavaş kişiye zarar vermesi, hiperlipideminin kardiyovasküler zararının topluma iyi bir şekilde anlatılamamış olması, özellikle sosyal medya ve basın yayın organlarında toplumu yanlış yönlendirebilecek bilgi kirliliğinin bulunması gibi nedenler sayılabilir. Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de etkisini gösteren Covid-19 pandemisi, gerek sağlık gerek sosyal gerekse iktisadi yönden insanları etkilemiştir. Çok acil olmadıkça hastalar sağlık kuruluşlarına gitmemeye özen göstermiştir. Fa-

¹ Uzm. Dr., Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Dahiliye Bölümü, akifozturk@hotmail.com

etkileri ve hedefleri yakından takip edilmelidir. Tıp fakültesi eğitiminin ilk öğretilen prensiplerinden biri olan ‘Primum non nocere’ yani önce zarar verme sözü her tedavide olduğu gibi hiperlipidemi tedavisinde de akıllarda bulundurulmalıdır. Yukarıda da anlatıldığı gibi tedavi yan etkilerinden en çok odaklanılması gereken 2 konudan biri CK yüksekliği diğeri ise transaminaz yüksekliğidir. Fakat bu klinik durumların tedavi ile ilişkili olup olmadığını net bir şekilde ortaya koymak için bu durumların altta yatan herhangi diğer bir olası hastalık ile ilişkisi var ise ayrımı iyi yapılmalıdır. Tedavi ile ilişkili düşünülen durumlarda hasta için kar zarar hesabı yaparak karar verilmelidir. Tedavi hedefleri açısından bakıldığında son yıllarda yayınlanan kılavuzlarda hedeflerin özellikle LDL kolesterol için daha aşağı seviyelere çekildiği de gözlerden kaçmamalıdır. Bu durum hastalar açısından daha yüksek doz ve daha fazla yan etki dolayısıyla da ilacın tamamen bırakılması riskini de beraberinde getirebilir. Bu yüzden kılavuzlara sıkı sıkıya bağlı kalmak yerine ‘ Tıp’da hastalık yoktur hasta vardır’ sözü de dikkate alınarak klinisyenler tedaviyi hastaya göre bireyselleştirmelidir. Hastaların herhangi bir yan etki olmadığı müddetçe tedaviye devam etmeleri yönünde onları teşvik edici faaliyetlerin gerek poliklinikte bire bir eğitim vererek gerekse yazılı ve sosyal medya kanallarından yapılması önem arz etmektedir.

Kaynaklar

1. Authors/Task Force Members; ESC Committee for Practice Guidelines (CPG); ESC National Cardiac Societies. 2019 ESC/EAS guidelines for the management of dyslipidaemias: Lipid modification to reduce cardiovascular risk [published correction appears in Atherosclerosis. 2020 Jan;292:160-162] [published correction appears in Atherosclerosis. 2020 Feb;294:80-82]. Atherosclerosis. 2019;290:140-205. doi:10.1016/j.atherosclerosis.2019.08.014
2. Uptodate (2021) Management of elevated low density lipoprotein-cholesterol (LDL-C) in primary prevention of cardiovascular disease. (28.3.2021 tarihinde, https://www.uptodate.com/contents/management-of-elevated-low-density-lipoprotein-cholesterol-ldl-c-in-primary-prevention-of-cardiovascular-disease?search=hyperlipidemia%20treatment&source=search_result&selectedTitle=1~150&usage_type=default&display_rank=1, sitesinden ulaşılmıştır.
3. Temd, Dislipidemi Tanı ve Tedavi Kılavuzu (2019) Dislipidemi Olgusunda Tedavi Kararı Vermek Ve Tedavi Hedeflerini Tespit Etmek. (29.3.2021 tarihinde, https://temd.org.tr/admin/uploads/tbl_kilavuz/20190506163838-2019tbl_kilavuz61855bdd04.pdf, sitesinden ulaşılmıştır.

4. Rosenson, R.S., Miller, K., Bayliss, M. et al. The Statin-Associated Muscle Symptom Clinical Index (SAMS-CI): Revision for Clinical Use, Content Validation, and Inter-rater Reliability. *Cardiovasc Drugs Ther* 31, 179–186 (2017). <https://doi.org/10.1007/s10557-017-6723-4>